

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetében folyó idegen nyelvi képzés jelene és jövőbeni lehetőségei

A diploma megszerzése bizonyos idegen nyelvi feltételek teljesítéséhez kötött. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetének esetében B2 szintű nyelvvizsga a követelmény. A nappali képzésben részt vevő hallgatók nyelvi kurzuson vesznek részt, aminek célja a nyelvvizsgára való felkészítés. Azonban a tanulmányaikat és a jövőbeni munkavégzésüket egyaránt segítené, ha az általános nyelv mellett a katasztrófavédelmi szaknyelvet is elsajátítanák. A cikk az intézetben folyó idegen nyelvi képzés jelenlegi rendszerét tekinti át, majd továbbfejlesztési lehetőségeket kínál.

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, felsőoktatás, szaknyelvtanítás

Bevezetés

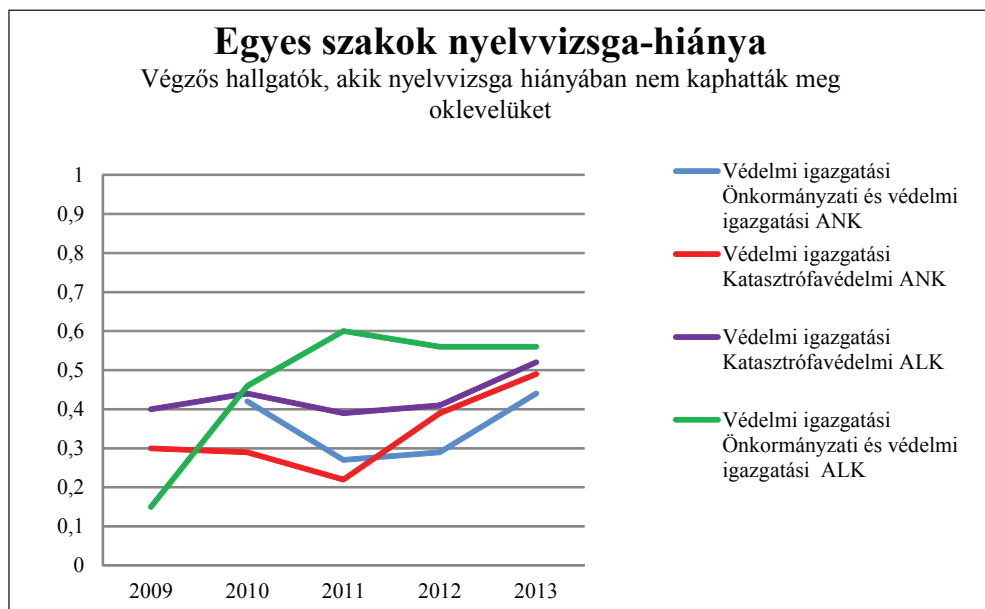
A hazai felsőoktatás sarkalatos pontja a diploma kiadásának egyik előfeltétele, a középfokú nyelvvizsga-bizonyítvány. [1] Számos esetben problémát jelent a hallgatók alacsony nyelvi képzettsége, illetve a követelmények folyamatos emelkedése. A megoldás azonban nem a nyelvi követelmények eltörlésében rejlik, még ha statisztikailag jobb eredményeket is produkálna rövid idő alatt. Arra kell törekedni, hogy a felsőfokú tanulmányokat befejező hallgatók használható nyelvtudással felvértezve kezdhessék és építhessék karrierjüket. Az Európai Unió és számos más nemzetközi szervezet tevékenysége is az egységesítés irányába mutat, így az idegennyelv-tudás jogos elvárás mindenkivel szemben, ezen belül is az angol nyelv kap hangsúlyosabb szerepet mint a legelterjedtebb idegen nyelv.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetében (NKE KVI) is – más felsőoktatási intézményekhez hasonlóan – megoldásra vár a nyelvvizsga hiánya miatt visszatartott diplomák magas aránya. A cikk bemutatja az intézetben folyó nyelvképzés jelenlegi rendszerét, annak erősségeit és gyengeségeit, majd megoldási lehetőségeket kínál a fennálló nehézségekre. Az utóbbi évek statisztikáját elemezve vizsgálja a nyelvtanítás helyzetét és a hallgatók teljesítményét. A tanmenet feldolgozását és az NKE KVI oktatóival folytatott konzultációkat követően elvárásokat fogalmaz meg.

Nyelvoktatás a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézetében

A NKE KVI szakjain a diplomaszerezés feltétele a sikeres, államilag elismert, B2 szintű (közepfokú) komplex általános vagy rendvédelmi szaknyelvi nyelvvizsga. A hallgatóknak a szakmai ismeretek mellett az idegen nyelvre is kellő figyelmet kell fordítaniuk, hiszen nem elegendő, ha csak a szakmai tárgyakkól jeleskednek. A képzés végén a diplomájukat, amelybe több évnyi kitartó munkát investáltak, nem vehetik át megfelelő nyelvtudás hiányában.

Az elmúlt évek statisztikái [2] szerint átlagosan a hallgatók 39%-a a sikeres záróvizsga ellenére sem kaphatja kézhez a diplomáját, és sajnos ez az arány emelkedő tendenciát mutat. A későbbiekben, tanulmányaik befejezése után kb. 130 végzett hallgató mutatta be nyelvvizsga-bizonyítványát, így ez a szám 32%-ra csökkent, ami még mindig jelentős. Az alábbi grafikon (1. ábra) szemlélteti egyes kifutó szakok nyelvvizsga-hiányát. Általánosságban elmondható, hogy az arány a nappali képzés esetében pár százalékkal alacsonyabb, levelező képzés esetében pedig magasabb. Ezt az eltérést magyarázhatjuk egyrészt a nyelvképzés hiányával a levelező képzésben. Hatékony nyelvoktatás, látványos fejlődés nem kivitelezhető ebben a képzési formában órarendi keretek között, hiszen minimális számú kontaktórára kerülhetne sor. A képzés jellegéből fakadóan a hallgatók ritkábban látogatják az intézményt. Másrészt a levelező képzésben résztvevők jellemzően munkahelyi kötelességeik teljesítése mellett végzik tanulmányaikat, ami esetükben szintén csökkentheti a nyelvtanulásra fordított időt, energiát.

1. ábra. Egyes szakok nyelvvizsga-hiánya [2]

Ezzel szemben a nappali képzés statisztikái a jövőben várhatóan javulni fognak. Az új, 2013/2014-es tanévben indult Katasztrófavédelem alapszak nappali képzésének hallgatói szerencsés helyzetben vannak, hiszen a tanmenet félévenként 60 órát biztosít számukra órarendi keretek között, ami az öt féléves idegennyelv-oktatás során összesen 300 óras nyelvképzést jelent. A négy félév általános nyelvtanulást egy félév szakmai nyelv követi. Az angol nyelv mint elsődleges idegen nyelv oktatása egy előzetes szintfelmérő tesztet követően csoportbontásban történik, hozzájárulva a képzés hatékonyságához. A felsőfokú tanulmányaik megkezdésekor angol nyelvvizsgával rendelkező hallgatóknak lehetőségük van egy második idegen nyelv (jelenleg német) elsajátítására.

A nemzeti felsőoktatási törvény a felsőoktatási intézmények kezébe helyezi a döntést egyes felvételi kritériumok esetében. Ezen feltételek között található a meghatározott szintű nyelvtudás is. [1] Amennyiben a középfokú nyelvtudás bemeneti követelményként lenne meghatározva, a hallgatók már a felsőfokú tanulmányaik megkezdésekor olyan szintű nyelvtudás birtokában lennének, amelyre alapozható a szakmai idegen nyelv. A jelenlegi négy féléves általános és egy féléves szaknyelvi képzést felválthatná egy teljes mértékben szaknyelvre fókuszáló kurzus.

Az NKE KVI szakjain előreláthatólag nem terveznek a nyelvtanítás szempontjából lényeges módosítást, tehát nem valószínű, hogy bemeneti követelmény lesz a középfokú nyelvvizsga-bizonyítvány, viszont remélhetőleg a hallgatók évről évre magasabb szintű nyelvtudással nyerne felvételt, mivel a nyelvvizsga értékes pluszpontokat jelent a felvételi eljárás során.

Szaknyelvi képzés

Az első angol szaknyelvi kurzus 2015 őszén indul a tanulmányaikat a 2013/2014-es tanévben kezdő hallgatók számára. Problémaként merül fel azonban, hogy nem áll rendelkezésünkre egységes, széles körű szaknyelvi szótár és képzési anyag, ezért ennek kidolgozása sürgető feladatként jelentkezik.

Egyelőre, első lépésként egy hatvanórás kurzus tananyagának kidolgozása szükséges, melynek során szem előtt kell tartani a katasztrófavédelem mindhárom alappilléret, azaz a tűzvédelmet, az iparbiztonságot és a polgári védelmet is. Ugyanakkor előnyös, ha a képzési anyag szükség esetén differenciálható, így az egyes szakterületekben érdekeltek a számukra releváns terminológiára koncentrálhatnak. Emellett figyelemmel kell kísérni a rendkívül gyors műszaki, technikai fejlődést, hiszen a katasztrófavédelem terminológiájának jelentős részét a műszaki eszközök, felszerelések teszik ki.

Az NKE KVI hallgatói várhatóan a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) állományának utánpótlását biztosítják. Kiemelkedően fontos, hogy a szakmai törzsanyag mellett idegen nyelvi képzésben is részesüljenek. Az elsődleges

cél a diploma megszerzésének feltétele, a sikeres, államilag elismert, B2 szintű (középfokú) komplex általános vagy rendvédelmi szaknyelvi nyelvvizsga. Ezért az intézet hallgatóinak nyelvoktatása az általános angol nyelvtudás megszerzésére fókuszál, a szaknyelvi alapokkal egy féléven keresztül ismerkednek. Amennyiben a hallgatók nyelvtudása és a nyelvkurzus tempója lehetővé teszi, már az első négy félév általános nyelvoktatásának anyaga is kiegészíthető egyes szaknyelvi részekkel, a terminológia releváns területeivel, megtalálva a kapcsolódási pontokat. Remélhetőleg a jövőben ezek az arányok módosulnak a szaknyelvi képzés javára.

Ugyanakkor az előírt feltételek mellett a nyelvtudás szükségességét más körülmények is alátámasztják. Napjainkban a katasztrófavédelem túlnyúlik az országhatárokon, a katasztrófák elleni védekezés számos esetben nemzetközi összefogást is igényel, ami ugyancsak igazolja egy közös nyelv ismeretének szükségességét. Ezenkívül a katasztrófavédelem szakemberei gyakran tapasztalják azt, hogy naprakész információt valamely idegen – többnyire angol – nyelven érhetnek el. Szakmai felkészültségükhöz, továbbfejlődésükhöz elengedhetetlen, hogy az általános idegennyelv-tudás mellett a szakterületük speciális szókincsét is elsajátítsák és magabiztosan használják, aminek érdekében a BM OKF is tervez lépéseket tenni az állomány általános és szaknyelvi képzése terén. A KVI hosszú távú célja ezért, hogy a hallgatók, vagyis a jövő szakemberei is magas szintű nyelvtudással rendelkezzenek.

A Katasztrófavédelmi Intézet is fontosnak gondolja a nemzetközi szervezetekkel való kapcsolatépítést, amivel egyrészt az oktatók munkáját támogatná, másrészt a hallgatók szakmai fejlődéséhez járulna hozzá. [3] Nem elhanyagolható a nyelvi fejlődésükben játszott szerepe sem, az általános és szakmai nyelv tekintetében egyaránt. Továbbá amennyiben folyik ilyen jellegű képzés, építhetünk a külföldi intézmények szaknyelvi oktatással kapcsolatos tapasztalataira, eredményeire a hazai katasztrófavédelmi szaknyelvi képzés kiépítése folyamán.

Hasznosíthatóság

Egy angol katasztrófavédelmi szaknyelvi szótár, illetve képzési anyag számos területen lenne hasznosítható: a jelenlegi hallgatók nyelvi képzésének utolsó, ötödik féléves, hatvanórás kurzusán, illetve egy kibővített verziója akár több féléves szaknyelvi képzés során. Egyértelmű, hogy a jelenlegi képzés által nyújtott egy féléves lehetőség során, bár az értékes és hasznos, mindhárom alappillérre koncentrálnak csak az alapokat lehet elsajátítani. Azonban erre és egy biztos, középfokú nyelvtudásra építve a motivált nyelvtanuló önállóan is képes fejlődést elérni. Ezért – a technológia által nyújtott lehetőségek kiaknázásával – a törzsanyag mellett önálló nyelvtanulásra használható segédanyagok kidolgozása is ajánlott, ami nagymértékben hozzájárulna a látványos fejlődéshez.

A hallgatók mellett a KVI oktatói is profitálhatnak a szaknyelvi jártasságból, hiszen tudományos munkájuk során a hazai mellett a nemzetközi szakirodalmat is figyelemmel kísérik, idegen nyelven publikálnak, illetve nemzetközi konferenciákon vesznek részt. Számos fordítás során nehézségek adódnak a szakkifejezések pontos idegen nyelvi megfelelőjének keresésekor, ezzel a szerző is találkozott már korábbi cikkek utólagos áttekintésekor [4] [5], valamint az intézetnél eltöltött ideje során a publikációk fordításakor. [6] [7] Szakszótár hiányában hosszadalmas keresést és együttműködést igényel, míg egy idegen nyelvű szakszövegben más kulcsszavak alapján sikerül megtalálni a keresett kifejezést. [8] Erre a katasztrófavédelem mindhárom szakterületéről említhetünk példákat, amelyek igazolják, hogy a nyelvi képzés minden területen hasznos lehet. [9] Ez a BM OKF állományában dolgozó szakemberek munkáját támogatva hozzájárul a nemzetközi kapcsolatok ápolásához, külföldi segítségnyújtáshoz.

Összegzés

Az NKE KVI-n történő nyelvoktatás vizsgálatának köszönhetően valós képet kaptunk az aktuális helyzetről és a felmerülő igényekről, melyek tükrében a cikk irányt mutat és javaslatot tesz a továbbfejlesztésre. A nyelvvizsgálóval rendelkező hallgatók számának növelése mellett a szakmai idegen nyelvi képzés kiépítése kulcsfontosságú. Azáltal, hogy a hallgatók tudnak, mernek idegen nyelvű szakszövegekkel dolgozni és szakemberekkel kommunikálni, a jövőbeni munkájuk során is nyitottak lesznek, és készen állnak a nemzetközi tapasztalatcserére.

Irodalomjegyzék

- [1] 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról.
- [2] Katasztrófavédelmi Intézet Tanulmányi Osztályának saját kimutatása.
- [3] Bleszity J. – Grósz Z.: Egyetemi képzések a katasztrófavédelem számára. Bolyai Szemle, 2003. évi 3. szám, 9–15. old. ISSN 1416-1443
- [4] Restás Á.: Principles of Decision-Making of Firefighting Managers, Based on Essay Analysis. H. Chaudet, L. Pellegrin & N. Bonnardel (eds.): Proceedings of the 11th International Conference on Naturalistic Decision Making (NDM 2013), Marseille, France, 21–24 May 2013. Paris, France. Arpege Science Publishing. ISBN 979-10-92329-00-1
- [5] Restás Á.: Integrated Vegetation Fire Management at Aggtelek National Park: Wildfire Management Program from Hungary. Forest Ecology and Management, 234s: 10 p.
- [6] Bleszity J. – Grósz Z. – Krizsán Z. – Restás Á.: New training for disaster management at university level in Hungary. NISPAcee Konferencia, Budapest, 2014. 05. 22–24.
- [7] Pántya P.: The issue of safety during the interventions of fire fighting units of disaster management. NISPAcee Konferencia, Budapest, 2014. 05. 22–24.
- [8] Kóródi Gy.: The role of the Institute of Disaster Management of National University of Public Services in the system of the Hungarian voluntary rescue organizations: searching, rescue and first aid. NISPAcee Konferencia, Budapest, 2014. 05. 22–24.
- [9] Pántya P.: A katasztrófavédelem szak nappali rendszerű hallgatóinak képzése, szakterületre orientálása. Bolyai Szemle, 3: pp. 41–46. (2013)

Foreign language training at the Institute of Disaster Management, National University of Public Service – present status and future possibilities

KUK ENIKŐ ESZTER

To be awarded a degree, students have to fulfil certain foreign language requirements. At the Disaster Management Institute of the National University of Public Service students must prove language competence at B2 level. Full-time students attend a language course, whose goal is to prepare them for the language exam. However, getting acquainted with the terminology of disaster management would help them with their studies as well as their future work. This article reviews the present system of foreign language training at the Institute and offers possibilities for its development.

Keywords: disaster management, higher education, English for specific purposes